

Ανεργία των νέων: Ένα ταξικό ζήτημα που λύνεται μόνο με πολιτική ανατροπή

του Γιάννη Μηλιού*

Ένα από τα βασικά προβλήματα με τα οποία οφείλει να αναμετρηθεί η Ευρωομάδα του ΣΥΡΙΖΑ και του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς στο Ευρωκοινοβούλιο, αλλά και η επερχόμενη κυβέρνηση της Αριστεράς είναι η ανεργία και ειδικά η ανεργία των νέων.

Είναι αλήθεια ότι ήδη υλοποιούνται ή σχεδιάζονται αρκετά προγράμματα ενεργητικής απασχόλησης. Στην πραγματικότητα όμως αυτά τα προγράμματα δεν αντιμετωπίζουν αλλά διαχειρίζονται την ανεργία. Την διαχειρίζονται με όρους που διαλύουν τις εργασιακές σχέσεις για το σύνολο των εργαζομένων. Την ίδια στιγμή μια ολόκληρη γενιά εκπαιδεύεται στην εργασία χωρίς δικαιώματα.

Εκπαιδεύονται οι νέοι άνθρωποι στο να αισθάνονται ως «ωφελούμενοι» και όχι ως εργαζόμενοι. Οι κυβερνήσεις του μνημονίου δεν επιθυμούν να αντιμετωπίσουν την ανεργία αλλά να τη χρησιμοποιήσουν ως άλλο ένα εργαλείο ενάντια στα δικαιώματα και τις κατακτήσεις του κόσμου της εργασίας. Ακόμα και η ανάπτυξη που επαγγέλλονται θα στηρίζεται σε διαλυμένες εργασιακές σχέσεις και μεγάλη ανεργία.

Η κατάσταση που αντιμετωπίζουν λοιπόν σήμερα οι νέοι περιλαμβάνει ανασφάλιστη εργασία, ελαστικά ωράρια, μερική απασχόληση για 200 ευρώ, πεντάμηνα προγράμματα μέσω ΜΚΟ και voucher από τα ΚΕΚ. Χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης κατεύθυνσης αποτελεί και η «τάξη μαθητείας» που θα προστεθεί στα τεχνικά λύκεια και θα αποτελεί στην ουσία άλλη μια πηγή τροφοδοσίας συγκεκριμένων επιχειρήσεων με φτηνούς και χωρίς δικαιώματα νέους εργαζόμενους.

Η βασική αφήγηση του νεοφιλελευθερισμού για την ανεργία είναι ότι μέσα από την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων θα δημιουργηθούν θέσεις εργασίας εκεί που πραγματικά υπάρχει η ανάγκη. Στην πραγματικότητα αυτό που συμβαίνει είναι η αύξηση της έντασης της εκμετάλλευσης των ήδη εργαζομένων και η διόγκωση της γκρίζας ζώνης μεταξύ ανεργίας και επισφάλειας.

Το ΠΑΣΟΚ ήδη από το 2004 είχε προτείνει την ανασφάλιστη εργασία και τους χαμηλότερους μισθούς ως ένα μέτρο για να μπορέσουν να μπουν στην αγορά εργασίας οι νέοι. Το 2006 η Γαλλία έζησε ένα μεγάλο κίνημα νεολαίας ενάντια σε μία αντίστοιχη προσπάθεια «μεταρρύθμισης» με το λεγόμενο «Συμβόλαιο Πρώτης Απασχόλησης» (CPE). Οι συγκεκριμένες κατευθύνσεις δεν γεννήθηκαν από την κρίση. Μέσα στο περιβάλλον της κρίσης όμως κατάφεραν να αναδειχθούν σε κυρίαρχες.

Για να καταφέρουμε λοιπόν να δώσουμε μια απάντηση στο πρόβλημα της ανεργίας των νέων από τη σκοπιά των κοινωνικών αναγκών, χρειαζόμαστε μια συνολικότερη οπτική. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο εργαζομένων που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τα στοιχειώδη από την εργασία τους και τη γκρίζα ζώνη ανάμεσα στην ανεργία και την επισφάλεια.

Μια ματιά σε αγγελίες εφημερίδων θα δείξει ότι από την γενιά των 700 ευρώ έχουμε φτάσει στην γενιά των 200 ευρώ. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο το ερώτημα δεν μπορεί να περιορίζεται απλά στην αντιμετώπιση της ανεργίας, αλλά συνολικότερα στην εξασφάλιση

του δικαιώματος να μπορεί ένας νέος άνθρωπος να ζήσει με αξιοπρέπεια από την εργασία του.

Το πρώτο άμεσο μέτρο είναι μια ριζοσπαστική μεταρρύθμιση στις εργασιακές σχέσεις. Μια μεταρρύθμιση που δεν θα κατοχυρώνει απλά τα δικαιώματα που καταργήθηκαν στα χρόνια του μνημονίου αλλά θα προχωράει ακόμα παραπέρα. Θα προστατεύει την εργασία και θα βάζει ουσιαστικούς περιορισμούς στις απολύσεις. Μια πολιτική που θα φέρει ουσιαστικές αλλαγές στο πτωχευτικό δίκαιο και θα δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να θέτουν σε λειτουργία μια επιχείρηση που κλείνει.

Το παραπάνω μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό κομμάτι στη δημιουργία δικτύων κοινωνικών συνεταιρισμών. Οικονομικών δομών δηλαδή που δεν θα λειτουργούν με κριτήριο το κέρδος και τον ανταγωνισμό αλλά την ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών και εξασφάλιση θέσεων εργασίας. Αφετηρία αυτής της πορείας δεν μπορεί να είναι άλλη από την επαναφορά του κατώτατου μισθού για όλους.

Μέσω μιας ουσιαστικής φορολογικής μεταρρύθμισης μπορούν να βρεθούν πόροι ικανοί να στηρίξουν προγράμματα απασχόλησης και όχι προγράμματα ανακύκλωσης της ανεργίας. Η συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει να περάσει και μέσα από μια ουσιαστική αλλαγή της λειτουργίας του ΟΑΕΔ. Μια αλλαγή που θα δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους και τους ανέργους να έχουν λόγο για το πώς σχεδιάζονται και υλοποιούνται τα προγράμματα και όχι να χαρίζει απλώς πολύτιμους πόρους σε ιδιωτικές επιχειρήσεις όπως συμβαίνει σήμερα.

Την ίδια στιγμή όμως οφείλουμε να αμφισβητήσουμε τον πυρήνα του νεοφιλελευθερισμού. Το σύνθημα «λιγότερη δουλειά - δουλειά για όλους», το αίτημα για μείωση των ωρών εργασίας, καθώς και του συνόλου του εργάσιμου βίου αποτελεί ουσιαστικά μέτρο για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Όλα τα στοιχεία αποδεικνύουν ότι ζούμε σε κοινωνίες που παράγουν τεράστιες ποσότητες πλούτου. Κοινωνίες όμως που την ίδια στιγμή συνεχώς διογκώνουν τις ανισότητες στο εσωτερικό τους. Ενάντια στην πολιτική που επιβάλλει συνεχώς θυσίες στους παραγωγούς του πλούτου, εμείς οφείλουμε να θέσουμε διαφορετικά τις προτεραιότητες και τους στόχους, έτσι ώστε να συνδυαστεί η οικονομική ανάπτυξη με τη μείωση των ανισοτήτων.

Με άλλα λόγια: Να ξεκινήσουμε από τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, για να δημιουργήσουμε μια ανάπτυξη που θα υπηρετεί τις ανάγκες της πλειοψηφίας.

*Ο Γιάννης Μηλιός είναι υπεύθυνος Οικονομικής Πολιτικής ΣΥΡΙΖΑ, υποψήφιος Ευρωβουλευτής.